

STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

TILBAKEMELDING FRA KOMMUNEBESØK I STRAND KOMMUNE 11. APRIL 2000

INNLEDNING

Statens utdanningskontor var på kommunebesøk i Strand kommune 11. april 2000. Utdanningskontorets formål med slike besøk er å fremme dialog og kontakt og få konkret kunnskap om situasjonen i kommunen. Med utgangspunkt i ny opplæringslov og arbeidet med innføringen av L97, ble det fokusert på kvalitetsutvikling og kvalitetsvurdering, og særlig på utviklingstiltak knyttet til ungdomstrinnet. Strand kommune planla detaljene i programmet sammen med utdanningskontoret og sendte inn utfyllende dokumenter før besøket. Utdanningskontoret er godt fornøyd med forberedelsene til besøket.

Kommunebesøket var todelt. Første del var et drøftings- og samtalemøte i kantina i Rådhuset. Her deltok følgende fra kommunen: Ordfører Odd W. Bøe, rådmann Hans Birkeland, hovedtillitsvalgt Egil Svensen, leder av driftsutvalget Tor Jan Aarstad, resultatenhetsleder Trond Skaustein og spesialkonsulent Edvard Kr. Tunglund. Andre del var et besøk ved Jørpeland ungdomsskole. Her bidro Jan Arve Bøvor, Ingunn R. Ringodd, Egil Wigdel og Bjørg Bakka i tillegg til Skaustein og Tunglund.

Fra utdanningskontoret deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, rådgiver Audun Gjerde og førstekonsulent Ståle Ertzgaard.

Rapporten er skrevet med utgangspunkt i kommunebesøket, innsendte dokumenter og annen kontakt mellom utdanningskontoret og Strand kommune.

FAKTA OM SKOLEN I STRAND

Skolene i Strand er organisatorisk plassert i resultatenhets for undervisning og oppvekst. Denne resultatenheten omfatter også skolefritidstilbud, barnehager, voksenopplæring, PP-tjenesten, helseforebyggende tiltak for barn, samt barneverntjenesten.

Det er seks skoler i Strand kommune, fire av disse er barneskoler og to er ungdomsskoler. Kommunens ungdomsskoler er Jørpeland og Tau ungdomsskole, mens barneskolene er Bjørheimsbygd, Fjelltun, Nordre Strand og Tau skole. Fjelltun skole har tre avdelinger i tillegg til Fjelltun: Resahaugen, Heia og Idse. Utdanningskontoret vil i denne sammenheng peke på at Heia og Idse omtales som egne skoleenheter i kommunale dokumenter. Vi vil på denne bakgrunn anbefale at disse to skolene også føres som egne enheter i GSI.

Skoleåret 1999/2000 hadde Strand 1.573 elever i grunnskolen fordelt på 77 klasser. Fjelltun med sine fire avdelinger er den desidert største av kommunens skoler med i alt 697 elever, fordelt på 34 klasser. Bjørheimsbygd er den minste med i alt 33 elever fordelt på tre klasser. Nordre Strand har 108 elever fordelt på sju klasser, Tau skole har 278 elever fordelt på 14 klasser, mens ungdomsskolene Tau og Jørpeland har henholdsvis 180 elever fordelt på 8 klasser og 277 elever fordelt på 11 klasser.

KVALITETSUTVIKLING

Strand ønsker å satse på generell lederutvikling, som i tillegg til skolene også omfatter kommunens øvrige ledere. Utdanningskontoret ser dette som et viktig redskap for å utvikle en helhetlig lederopplæring og felles lederkultur. Dette vil også bidra til å utvikle kontakten mellom de ulike resultatenheter. Men vi vil også peke på at det er viktig at skoleledere i tillegg gis opplæring som ivaretar deres pedagogiske mandat.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) har for inneværende år lagt forholdene til rette for en omfattende satsing på kompetanseutvikling i skoleverket. Forholdsvis store ressurser har blitt øremerket denne satsingen, og ungdomstrinnet har blitt prioritert. Det har blitt lagt særlig vekt på kompetanseutvikling innenfor et utvidet metodikkbegrep og informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT).

Kommunale satsingsområder

Strand kommune ser det som viktig å prioritere kompetanseutvikling i skolesektoren for å kunne rekruttere godt kvalifiserte lærere. Kompetansehevingsplanen for grunnskolen tar utgangspunkt i de fire gjennomgående perspektivene *tilpasset opplæring, IKT, entreprenørskap* og *likestilling*. Tiltakene som kommunen har iverksatt eller vil iverksette ligger alle innenfor ett eller flere av de prioriterte satsingsområdene: *Elevene i aktivt arbeid med fag og på tvers av fag, Elevenes læringsmiljø, Fleksibel organisering og tilrettelegging* og *Elev-, lærer- og lederrollen*.

I arbeidet med å konkretisere de kommunale planene har det blitt utvist stor kreativitet i skolene og sentralt i kommunen. Det har bl.a. blitt gjennomført to forskjellige typer undersøkelser for å finne lokale satsingsområder. For det første har det på de ulike skolene blitt gjort en arbeidsplassundersøkelse for å finne ut av hvordan de tilsatte opplever sin arbeidsplass. For det andre er det gjennomført en brukerundersøkelse for å finne ut hvordan foreldrene og elevene vurderer tilbudet som blir gitt. Disse undersøkelsene blir benyttet i den enkelte barnehages og skoles arbeid med å finne sine utviklingsområder. Dette skal være områder hvor de selv mener at de trenger å forbedre seg. Undersøkelsene vil bli fulgt opp av nye undersøkelser etter en nærmere fastsatt periode.

Programmer og prosjekter for kompetanseheving

Strand kommune har med utgangspunkt i dette arbeidet søkt om statlige midler til flere prosjekter, og har samlet sett blitt tildelt forholdsvis store ressurser til de omsøkte prosjektene.

Som aktiv deltaker i det interkommunale nettverket Midt II, deltar Strand i flere nasjonale og interkommunale program og prosjekter for kompetanseheving i skoleverket.

Samtak er et av de nasjonale programmene som kommunen deltar i gjennom Midt II. Målgruppen for programmet er PP-tjenesten og skoleledere. Målet er å gjøre skolene bedre i stand til å hjelpe elever som har sosiale og emosjonelle vansker, lese- og skrivevansker og sammensatte lærevansker gjennom fokus både på system- og individrettet arbeid.

Midt II-nettverket samarbeider også om gjennomføring av programmet *Ledelsesutvikling i skolen (LUIS)*. Ved å sette fokus på lærende, utviklingsorienterte og samarbeidende skoler ønsker man å gi skolelederne hjelp og inspirasjon i arbeidet med å fremme læringskvalitet og trivsel.

HESST er et treårig samarbeidsprosjekt mellom kommunene Hå, Eigersund, Sola, Strand og Tysvær. Begge ungdomsskolene i Strand deltar i dette prosjektet. Målet er å få til utvikling på området elevmedvirkning/elevinnflytelse i forhold til lærerrollen og tilpasset opplæring.

Gjennom Jørpeland ungdomskole er Strand også deltaker i *PILOT*, et nasjonalt prosjekt med fokus på IKT. Mandatet for PILOT er å fokusere på pedagogisk bruk av IKT, nyskapende skoler, IKT i et distriktsperspektiv, samt overgang fra grunnskole til videregående skole og problematikken rundt storbyskoler.

Strand har i samarbeid med de øvrige kommunene i Midt II-nettverket og Hjelmeland kommune iverksatt prosjektet *PEDIT*. Gjennom PEDIT skal det utarbeides et ressurssted på internett hvor lærere kan finne IKT-ressurser tilpasset årsplanene i L97.

Kommunen har også iverksatt egne prosjekter. Ett av disse er *Prosjekt Sosial Kompetanse*, hvor målet er å hjelpe tilsatte i barnehage, skole og SFO til å legge forholdene til rette for at barna skal kunne utvikle en god sosial kompetanse.

Et annet kommunalt prosjekt, *Prosjekt Klassemiljøutvikling/God Skolestart*, har som mål å sette lærerne i stand til å bygge opp positive klassemiljøer og forebygge psykososiale problemer.

Prosjekt Vurdering er et tredje kommunalt prosjekt hvor målet er å utvikle kompetanse, rutiner og gode verktøy for å kunne leve opp til målsettingene innen elevvurdering og skolebasert vurdering.

I tillegg har kommunen iverksatt kompetanseutviklingstiltak innenfor områdene læringsstrategier, skole- og elevmekling og yrkes- og utdanningsveiledning for ungdomstrinnet. Det er også opprettet kommunale nettverk for å koordinere og samordne innsatsen og videreutvikle kompetansen i skolene i kommunen. Slike nettverk er opprettet innenfor spesialpedagogikk, småskolepedagogikk, skolebibliotek/mediatek og IKT.

PEDAGOGIKK

Sosial- og spesialpedagogikk

Strand kommune har gjennom flere år prøvd ut mange tiltak innenfor det sosial- og spesialpedagogiske felt. Kommunen har imidlertid ikke prioritert å sammenfatte disse tiltakene i egne planer. Vi mener at sosial- og spesialpedagogiske planer er nyttige redskap i arbeidet med å sikre et godt opplæringstilbud til elevene, og vil på denne bakgrunnen anbefale kommunen å utvikle slike planer. Slik vi ser det, er kompetansehevingsprogrammet Samtak en gylden anledning for å ta tak i et slikt arbeid. Dette ut fra at PP-tjenestens arbeidsoppgaver skal dreies fra individperspektiv og i større grad mot det systemiske.

Med bakgrunn i klagebehandling og annen kontakt med kommunen, har utdanningskontoret inntrykk av at Strand har arbeidet bevisst med å tilpasse kommunen til innholdet i *Stortingsmelding nr. 23 (1997-98) Om opplæring for barn, unge og voksne med særskilte behov*, hvor et av hovedpunktene var at spesialundervisning skal være et gode forbeholdt de få. Dette har blitt gjort bl.a. gjennom de mange prosjektene og programmene for kompetanseheving som kommunen selv har iverksatt og prioritert å ta del i.

Gjennom bl.a. prosjektene *Sosial Kompetanse* og *Klassemiljøutvikling/God skolestart* har Strand lagt vekt på å utvikle gode opplæringsmiljø for elevene i kommunen. Det vil likevel være behov for tiltak for å komme i møte elever som på tross av dette utvikler sosiale og emosjonelle vansker. Hovedtillitsvalgt Egil Svendsen mente i denne sammenheng at kommunen måtte ha som mål at klassestyrere fikk utvidet sin kompetanse i å håndtere elever med denne typen vansker. Han foreslo bl.a. at en burde drøfte om klassestyrerfunksjonen burde deles på flere lærere.

Volds- og verstingproblematikk

Gjennom samtaler med ledelsen i kommunen, ble utdanningskontoret informert om at Strand er opptatt av problematikken rundt vold i samfunnet og vansker som følge av såkalte ”verstinger”. Kommunens bekymringer hadde utgangspunkt i det som blir sett på som en generell tendens til stadig økende voldsbruk, samt de økonomiske belastningene kommunen får som følge av denne negative utviklingen.

Strand ser det som et problem at såkalte ”verstinger” blir plassert i kommunen ved barnevernsvedtak uten at det gis melding i rimelig tid på forhånd. Det blir plassert ungdom med slike problemer i kommunen, bl.a. gjennom tiltak organisert av Ungplan. Elever fra andre kommuner kan bli plassert i fosterhjem over natta uten at vertskommunen har mulighet til å reservere seg. En del hjemkommuner godtar ikke å dekke alle utgiftene som vertskommunen får som følge av at en elev plasseres i fosterhjem. Strand kommune har på denne bakgrunn et ønske om at det utarbeides tydeligere retningslinjer i forhold til utgiftsdekning ved plassering av elever i andre kommuner. Kommunen ber utdanningskontoret om å bidra til slik klargjøring.

Strands økonomiske situasjon er slik at det er få midler å sette inn i tiltak som ikke er direkte lovpålagte. Ressurser som nå må brukes til tiltak for ”verstinger” i skolen, er opprinnelig tiltenkt ordinær opplæring og undervisning. Kommunen finner det rimelig å stille spørsmål ved om dette er riktig bruk av knappe ressurser, og om andre instanser, f.eks. sosialkontoret, burde finansiere slike tiltak. Det stilles også spørsmål ved om utviklingen mot å integrere ”verstinger” i vanlig skole er riktig. Dette ut fra at skolen også skal ivareta behovene til de øvrige elevene.

Morsmålsundervisning

Strand kommune er ikke tilfreds med de statlige tildelingene for å gi morsmålsundervisning. Kommunen vurderer det slik at statlige tilskudd ikke dekker utgiftene for å gi slik undervisning i pedagogisk forsvarlige rammer. Resultatet blir at økonomiske forhold styrer innholdet i undervisningen, ikke pedagogikken. Etter Strands oppfatning er antallet elever som gis morsmålsundervisning forholdsvis uinteressant. Elever som mottar slik undervisning kan ha ulike morsmål og kan også ha kommet vidt forskjellig i sin forståelse av morsmålet. Å sette så uensartede elever på samme gruppe, vurderes som pedagogisk uforsvarlig. Kommunen mener at man heller enn å gi morsmålsundervisning med dårlig kvalitet, bør la være å gi et tilbud overhodet.

Statens utdanningskontor legger retningslinjene i rundskriv F47/87 til grunn for behandling av søknader om timer til morsmålsopplæring. I dette rundskrivet heter det: *”Det gis tilskudd til undervisning i morsmål (elevens førstespråk) for 3-5 timer pr. språkgruppe, blant annet avhengig av gruppestørrelse. En gruppe kan deles når elevtallet overstiger 12.”*

Tilskuddsordningen bygger på at kommunen sees under ett. Ved godkjenning av ressurser til Strand kommune har utdanningskontoret til en viss grad tildelt timer ut fra skolenes beliggenhet og behovet for å sette sammen mindre grupper. Dette er gjort etter en skjønsmessig vurdering for å sikre et best mulig tilbud til de elevene som får slik opplæring.

Utdanningskontoret kjenner til at KUF arbeider med en omlegging av tilskuddsordningen for grunnskoleopplæring av elever med annet morsmål enn norsk og samisk.

Voksenopplæring

Det er utarbeidet en plan for voksenopplæring i Strand kommune. I planen har kommunen valgt en vid definisjon av begrepet *voksenopplæring*, bl.a. ved at næringsutvikling er inkludert som satsingsområde. I arbeidet med planen har kommunen savnet konkrete signaler fra sentralt hold om hvilken rolle de ulike aktørene innenfor voksenopplæring er tiltenkt. På det tidspunktet som

kommunebesøket ble avholdt, arbeidet kommunen med å klargjøre om det skulle satses offensivt i forhold til voksenopplæring eller om man skulle være mer avventende.

Utdanningskontoret har mottatt og lest gjennom plan for voksenopplæring i Strand kommune. Planen vil etter vår vurdering være et godt styringsredskap for det videre arbeidet med voksenopplæring i Strand. Etter vår oppfatning er imidlertid koblingene mot næringsutvikling i kommunen mindre tydelige enn det som kunne vært ønskelig ut fra kommunens målsettinger. Strand kommune ligger i forkant av utviklingen på voksenopplæringsområdet. Vi vil bl.a. på denne bakgrunn anbefale kommunen å satse offensivt på dette området. Det vil bli satt av betydelige statlige midler for å stimulere kompetanseutvikling for voksne. Kommuner som satser aktivt vil bli prioritert ved søknad om slike tilskudd.

ØKONOMI OG FORVALTNING

Strands kommunale struktur:

Strand kommune ser det som viktig å tilpasse sin tjenesteproduksjon til de behovene innbyggerne har. Ledelsen i kommunen vurderer den nye organisasjonsmodellen som er innført til å være hensiktsmessig i så måte. I implementeringen av den nye organisasjonsmodellen har man hatt fokus på kostnadene, og ledelsen mener da også å ha fått en modell som er godt tilrettelagt for å gi oversikt.

De sentrale enhetene under Resultatenhet for opplæring og oppvekst er nå lokalisert i samme bygg. Dette er gjort ved at PP-tjenesten har flyttet til Jørpeland, og er blitt samlokalisert med barneverntjenesten.

Økonomi og driftsrammer

Etter opplysninger fra fylkesmannen og Strand kommunes budsjett for 2000 har Resultatenhet for opplæring og oppvekst sin andel av de samlede netto driftsrammene blitt gradvis redusert siden kommunen i 1998 tok i bruk KOSTRA-systemet for budsjettering og regnskap. Det går fram av regnskapstallene for 1998 at samlede driftsutgifter per elev i Strand var kr. 44.618,- og at lønnsutgiftene utgjorde 76% av de totale driftsutgiftene. Regnskapstallene for 1999 viser at samlede driftsutgifter per elev var økt til kr. 51.037,-. Utdanningskontoret har ikke oversikt over hvor stor andel lønnsutgiftene per elev utgjorde for dette året.

Samlede driftsutgifter per elev var for 1999 vesentlig høyere enn snittet for Rogaland, men noe lavere enn gjennomsnittet for hele landet. For 1998 var tilsvarende utgifter noe lavere enn snittet for Rogaland og noe høyere enn for Norge. Tallene for 1998 viser også at lønnsutgiftenes del av de totale driftsutgifter var lavere i Strand enn tilfelle var for landet som helhet, for Rogaland og for kommuner med tilsvarende befolkningsstørrelse. Utdanningsdirektøren har bl.a. på denne bakgrunn inntrykk av at rammene som Strand gir til utstyr, læremidler, materiell og lignende er forholdsvis romslige, kommuneøkonomien tatt i betraktning.

De samlede timeressursene i Strand kommune ligger omtrent på det samme nivået som gjennomsnittet for fylket og landet. Årstimene i prosent av minstetimetallet var for skoleåret 1999/2000 181%, mens tilsvarende tall for Rogaland var 182% og for landet 183%. Strand bruker noe mindre ressurser til generelle styrkingstiltak og vesentlig mindre til spesialundervisning enn gjennomsnittet i fylket og landet. Det er også verd å merke seg at ressursene til valgfag er markant større enn det som er vanlig i landet som helhet, Rogaland og kommuner som det vil være naturlig å sammenligne Strand med.

Strand kommune er blant de fem kommunene i Rogaland som gir spesialundervisning til færrest elever. For skoleåret 1999/2000 fikk vel 4,5% av elevene slik undervisning, mens snittet for fylket og landet var i overkant av 6%. Dette blir særlig interessant når vi ser at ressursene til

generelle styrkingstiltak også er noe lavere enn gjennomsnittet. I tillegg er det gjennomsnittlige elevtallet i klassene forholdsvis høyt i det det er noe over gjennomsnittet for fylket og landet.

Ledelsen i kommunen kunne informere om Strands vanskelige økonomisk situasjon. For inneværende planperiode har kommunen et driftsunderskudd på kr. 16.000.000,-. I budsjettbehandlingen for år 2000 foreslo rådmannen å legge ned Idse, Heia og Bjørheimsbygd skole. Dette ville gitt en økonomisk besparelse på ca. 3 millioner kroner. Dette forslaget ble imidlertid ikke vedtatt, noe som har medført en betydelig nedskjæring i Resultatenhet for opplæring og oppvekst. Kommunen har behov for økonomisk hjelp, og rådmannen ønsket å understreke at kommuneøkonomien må bli et viktigere tema fra sentrale myndigheter. Utdanningskontoret ble bedt om å videreformidle disse synspunktene.

Kommuneledelsen vurderer det slik at KOSTRA gir god oversikt over økonomien i kommunen. Tall fra regnskapet viser at kommunen har lave administrasjonsutgifter og driver kostnadseffektivt. Ledelsen i kommunen mener derfor at det er grunn til å stille spørsmål ved de statlige økonomiske føringene. Politikerne i kommunen ønsker å opprettholde den nåværende skolestruktur, men de statlige føringene gjør dette vanskelig. Fra kommunens side ble det også pekt på at de tidligere har fått statlig tilskudd for å drive Idse skole, og at dette tilskuddet er trukket tilbake uten nærmere begrunnelser.

Utdanningsdirektøren oppklarte misforståelsen på dette området. I statsbudsjettet for 1999 ble det satt av en ramme på 50 millioner kroner for å styrke skolesektoren i kommuner med små skoler som følge av et desentralisert bosettingsmønster. Fylkesmannen tildelte Strand kommune kr. 250.000,- av disse ekstra skjønnsmidlene. Tilskuddet var et enkelttilfelle, og var ikke øremerket enkeltskoler. Strand benyttet skjønnsmidlene til å sikre videre drift av Idse skole. Siden tilskuddet var en engangsforeteelse, har ikke fylkesmannen vurdert det som nødvendig å gi ytterligere melding til berørte kommuner om at midlene ikke videreføres i år 2000.

Utdanningskontoret har registrert en tendens til at reformer innenfor helsevesenet tar stadig større del av kommunenes ressurser ved at det gis sentrale føringer gjennom øremerkede statlige tilskudd. Dette har gått ut over tjenesteproduksjon i andre sektorer i kommunene, bl.a. skole og oppvekst. Disse signalene er blitt videreformidlet til sentrale myndigheter.

Ved skolene i Strand kommune er det både bokmåls- og nynorskklasser. Kommunen ønsket også å drøfte de økonomiske merkostnadene som følger en slik ordning. Det var et ønske om å få klarhet i om rammeoverføringene fra staten i tilstrekkelig grad ivaretar språkdelt kommuner. Kommunen fremmet et ønske om at utdanningskontoret tar opp dette spørsmålet med sentrale styresmakter.

Etter det utdanningskontoret kjenner til, er språkdeling en av en rekke faktorer som legges til grunn ved fordeling av rammetilskudd til kommunene, men det korrigeres for språkdelingsklasser som ikke utgjør faktiske ekstraklasser for kommunen.

Tilflytting, rekruttering og skolestruktur

Strand kommune har en ung befolkning. Kommunen har derfor prioritert å bygge ut skolene for å sikre et godt pedagogisk tilbud til elevene. Et godt barnehage- og skoletilbud vurderes som viktig for å tiltrekke nye innbyggere. Dette er et syn utdanningskontoret støtter.

Strand har rimelig god lærerdeknning, men mange lærere i kommunen er over 50 år. Det vil derfor være viktig å rekruttere nye lærere i årene som kommer. Per i dag har kommunen større vansker med å rekruttere skoleledere enn lærere. For å bedre rekrutteringen til skoleverket generelt, ser kommunen det som viktig at andre yrkesgrupper enn pedagoger slipper til. Det ses

også som viktig å rekruttere menn til stillinger i skolene for å sikre et mest mulig kjønnsbalansert miljø. Barn har godt av å møte både kvinner og menn i skolehverdagen.

Utdanningskontoret ser betydningen av at kommunene klarer å rekruttere gode ledere til skoleverket.

Resultatenhet for opplæring og oppvekst har opplevd arbeidet med økonomiplanen for perioden 2000-2003 som vanskelig. Dette skyldes bl.a. debatten rundt skolestrukturen i kommunen. Politikerne avsluttet debatten for denne gang ved å gjøre vedtak om å opprettholde nåværende skolestruktur ut inneværende valgperiode. Utdanningskontoret vurderer dette som et fornuftig vedtak. Vi ser det som viktig at miljøet rundt skolene og det pedagogiske personalet gis ro over en lengre periode slik at det gis mulighet for å videreutvikle det pedagogiske miljøet og arbeidet ved skolen.

I forbindelse med skolestrukturdebatten ble det sendt inn søknad om å opprette en privat skole på Idse. Denne søknaden er i ettertid trukket tilbake.

Skolebesøk

Under kommunebesøket fikk utdanningskontoret anledning til å besøke Jørpeland ungdomsskole og den sosialpedagogiske avdelingen *Naustet*.

Programmet for besøket ved Jørpeland ungdomsskole var firedelt. I første del fikk vi besøke klasse 9H for å se nærmere på arbeidsformene som benyttes i undervisningen. I den timen vi fikk anledning til å delta, hadde klassen først ei fellesøkt hvor alle elevene var samlet for oppstart og gjennomgang av arbeidsområdene. Etter dette satte elevene seg sammen i grupper eller enkeltvis for å videreføre arbeidsoppgaver de tidligere hadde påbegynt. Elevene ble vist stor grad av tillit og frihet, og responderte positivt på dette.

Under andre del av programmet fikk vi besøke klasse 9A for å se på deres arbeider i Kunst og håndverk. Vi ble vist arbeider laget i batikk, ved hjelp av ulike bildeformingsmetoder og en svært spesiell og kreativ hatteproduksjon. Disse hattene var laget ved hjelp av de mest finurlige materialer og metoder, og viste stor grad av kreativitet både hos elevene selv og lærerne.

Vi fikk videre anledning til et lite besøk ved *Avdeling for tilpassa opplæring*, en avdeling hvor elever med særlig store lærevansker gis et tilrettelagt skoletilbud. Avdelingen er plassert i et eget bygg like i nærheten av skolens hovedbygg. Vi fikk inntrykk av at tilbudet som her ble gitt tok vare på disse elevenes særlige behov for omsorg og individuelt tilpasset oppfølging.

I siste del av programmet fikk vi delta på trinnsamling for 8. klassetrinn. På samlingen ble organisasjons- og arbeidsformer for skoleåret 2000/01 diskutert. Diskusjonen gikk fritt, og utdanningskontoret fikk inntrykk av en engasjert og kreativ gruppe. Særlig gledelig var det å lytte til elevrepresentantenes vurderinger og synspunkter.

Siste del av kontaktbesøket ble lagt til Naustet. Dette er et sosialpedagogisk tiltak som ble satt i gang i 1997. På Naustet gis 13 elever gjennom hele eller deler av skoleuka et praktisk orientert skoletilbud. Tiltaket er ment å ivareta ungdomskoleelever som ikke finner seg til rette i vanlig skole. Naustet er pusset opp av elevene selv og deres lærere og veiledere. Da vi besøkte dem, arbeidet de med å pusse opp og ferdigstille to båter som det senere er meningen å bruke i det praktiske tilbudet som blir knyttet til fjorden. Utdanningskontoret opplevde møtet med Naustet som positivt, og ser dette som et verdifullt supplement til det ordinære tilrettelagte skoletilbudet som alle elever har rett til. Vi vil likevel tillate oss å minne om at alle elever skal følge

læreplanene i L97 dersom de ikke skal ha individuell opplæringsplan som følge av vedtak om spesialundervisning.

UTVIKLINGSOMRÅDER FOR KOMMUNEN

Utdanningskontoret ser det som viktig at Strand kommune viderefører eksisterende ordninger samtidig som det utarbeides nye tiltak for å sikre rekrutteringen av lærere og skoleledere til kommunen.

Vi ser det også som viktig at kommunen setter i verk tiltak for ytterligere å styrke oppvekstmiljøet i kommunen. Blant annet ser vi det som viktig å styrke det tverretatlige kommunale samarbeidet for barn og unge med sosiale og emosjonelle vansker.

Videre ser utdanningskontoret et behov for at morsmålsundervisningen i kommunen blir sett under ett slik at ikke hver enkelt skole nødvendigvis danner utgangspunktet for slik opplæring.

Med bakgrunn i de erfaringene som debatten rundt skolestrukturen i kommunen har gitt, ser vi det som vesentlig å sikre en forutsigbarhet over tid på dette området. Vi vil samtidig peke på at Fjelltun skole, etter vår oppfatning, ikke bør utvides ytterligere, jf. opplæringslovens § 9-5.

Til slutt vil vi anbefale kommunen å satse ytterligere på utvikling og samordning av tiltak innenfor voksenopplæringsfeltet.

AVSLUTTENDE MERKNADER

Utdanningskontoret fikk et godt innblikk i utviklingen innenfor skolesektoren i Strand gjennom kontaktbesøket.

Opplegget og gjennomføringen av besøket ga nyttig og god informasjon. Vi opplevde det som særlig positivt å få treffe elever ved Jørpeland ungdomsskole, og satte pris på å få delta på trinnmøtet i 8. klasse.

Statens utdanningskontor takker Strand kommune og Jørpeland ungdomsskole for et verdifullt og godt tilrettelagt kontaktmøte. Vi vil ønske lykke til med det videre arbeidet med utviklingen av skolen i Strand.

Med hilsen

Sigmund Sunnanå
utdanningsdirektør

Ståle Ertzgaard